

Frans Nieuwenhuizen

boswachter en boegbeeld van SBB

HENK WIJKHUISEN

Dit jaar viert Staatsbosbeheer (SBB) haar honderdjarig bestaan. Overal in het land wordt dit feestelijk gevierd. Ook in de duinen van Schoorl, één van de oudste terreinen van Staatsbosbeheer, vloeit de melk en jus d'orange rijkelijk. Maar over een jaar zal het nooit meer hetzelfde zijn in deze duinen. Na ruim 40 jaar neemt het Boegbeeld van Schoorl afscheid. Frans Nieuwenhuizen, dé boswachter van Staatsbosbeheer, hangt volgend jaar zijn jas aan de dennen. Zijn hoed hing al jaren aan de haak, want daar kreeg hij alleen maar jeuk van.

Frans Nieuwenhuizen, dé boswachter van Staatsbosbeheer (foto: Frans Nieuwenhuizen).

Frans Nieuwenhuizen en de Schoorlse Duinen zijn met elkaar vergroeid. Hij woont aan de rand van de duinen, schreef er twee boeken over, heeft duizenden mensen enthousiast ontvangen en schoot in een kwart eeuw duizen-

den plaatjes. En na een uurtje praten blijkt hij ook nog muzikaal te zijn. Met zijn broers vormt hij het bekende mondharmonicatrio "Seagull", met twee LP's en een in eigen beheer uitgegeven CD. Als je dan denkt dat je alles gehad hebt, blijkt hij ook verdienstelijk timmerman te zijn en wijst op zijn producten in het bezoekerscentrum "De Zandspoor". Een veelzijdig mens en de beste ambassadeur van Staatsbosbeheer die de Opperhoutvester in Zeist zich kan wensen.

Voorlichting en veranderingen

Frans kwam in 1957 in Schoorl en deed acht jaar lang allerlei klusjes, van vogelwachter tot brandwachter. Omdat hij al jaren artikelen schreef in de lokale blaadjes en het weekblad "de Duinstreek" over de natuur kreeg hij voorlichtingstaken toebedeeld. Pas toen hij niet meer in het bos mocht werken, kreeg hij een groen pak aan. Vanaf 1965 ging hij met dia's langs de scholen en tot enkele jaren geleden maakte hij de jeugd wegwijs in de wereld van de Schoorlse natuur. Soms was hij wel drie of vier avonden in de week voor allerlei verenigingen op pad met z'n dia's en vogelgeluiden. De taak bij Staatsbosbeheer ziet hij als 75% voorlichting. Verder houdt een boswachter zich bezig met inventariseren en met de recreatievoorzieningen. Frans: "Je staat nu veel dichterbij de bezoekers, dan vroeger. Nu zijn we gastheer en een belerend vingertje past niet meer. Het is gigantisch wat er allemaal is veranderd. Het prikkeldraad is weggehaald. We zijn wel natuurbeschermer, maar geen natuurafschermmer. Ik zou ook niet meer terugwillen naar die tijd met prikkeldraad. Ik doe het liever met een praatje, dan dat ik een bon uitdeel. Met een vriendelijk verhaal bereik ik veel meer dan met een bonboekje".

Op mijn vraag of het geen negatieve gevolgen heeft voor de natuur dat er minder toezicht is dan vroeger antwoordt Frans: "We zijn van 15-20 man teruggegaan naar 7 in het veld. De hele week toezicht houden is er niet meer bij. Maar ondanks dat we de hekken hebben weggehaald en het toezicht teruggebracht hebben

moet ik de eerste groep nog uit de hei halen. Men voelt kennelijk dat dat niet kan. Bovendien is betreding niet altijd slecht, want waar veel volk komt, zitten de duinhagedissen. Juist op een plek waar veel kinderen speelden, telde ik er wel zeven".

Ook intern is veel veranderd: "Vroeger was Staatsbosbeheer een stijve club, tegen het feodale aan. Je had de Houtvester in Alkmaar, later in Haarlem. Die stond ver boven de mensen. Gelukkig is het veel vertrouwder en gezelliger geworden. Het was ook het tijdperk dat het gebied nog voor de bosbouw werd beheerd. Men wilde nog wel eens duinkammetjes wegschuiven en beplanten met dennen, die overigens nu nog niet aanslaan. Gelukkig is men daar radicaal mee gestopt. Er werd steeds meer geluisterd naar geluiden uit de maatschappij; naar Kritisch Bosbeheer en Stichting Duinbehoud. Dit was een enorme ommekeer, maar daar ben ik heel gelukkig mee geweest".

Hoogtepunten en natuurontwikkeling

Wie in het bezoekerscentrum van Schoorl de video bekijkt van de zogenaamde Kerf, een gegraven gat in de zeereep waar de zee vrij kan binnenstromen, ziet Frans een toelichting geven op dit bijzondere natuurontwikkelingsproject.

"Die kerf is een fenomeen. Je merkt dat mensen die tegen het graven van een kerf in de zeekering waren nu 'om' zijn. Vanmorgen trof

ik nog een mevrouw die het uiteindelijk toch wel mooi vond. Je zou alleen wat meer rust moeten hebben in de Parnassiavallei. Hier zou je bordjes moeten zetten om de vogels, insecten en vegetatie rust te gunnen. Wat rond die kerf gebeurd is geweldig. Je ziet al duinvorming plaatsvinden met zeeraket.

Een ander hoogtepunt vond ik de afsluiting van de Mariaweg in het broedseizoen. Veel mensen waren er tegen, maar juist door die afsluiting zitten daar nu veel tapuiten, roodborsttapuiten en zelfs de nachtzwaluw. De boomleeuwerik, die andelijk niet zo lekker gaat, is hier zelfs vrij algemeen. Het afsluiten heeft hieraan meegeholpen.

Je ziet in veertig jaar veel veranderen. De ransuil hield van dichte dennenbossen, maar het is nu meer open dus maakte de ransuil plaats voor de bosuil. En het eerste broedgeval van de havik, dat deed me wat. Ik kan eigenlijk wel stellen dat het met de natuur in de duinen van Schoorl de afgelopen dertig jaar beter is gegaan.

Het paradepaardje is natuurlijk de Kerf. Maar we hebben veel meer gedaan, al kreeg dat niet zoveel belangstelling als het graven van een gat in de zeereep. We plaggen de hei om het pijpestrootje weg te krijgen. Aanvankelijk was er na twee jaar nog geen hei, maar nu staat het er prachtig bij. We hebben de paden met het plagsel verhard en op die manier waren we meteen op een zinvolle manier dat spul kwijt. En natuurlijk de succesvolle natuurontwikkeling in de Pyrolavallei".

En dan?

"Het eerste wat ik doe na mijn pensioen is mijn agenda en telefoon de deur 'uitflikkeren'. Ik wordt kriegel van die telefoon. Het is een uitvinding van de duivel. Ik ben geen chirurg! Maar verder ga ik gewoon verder met waar ik mee bezig ben. Ik heb de mooiste baan bij Staatsbosbeheer gekregen die er is. Je kunt nooit om vijf uur zeggen 'zo, dat was dat', maar het is geen zware taak als je er plezier in hebt. Ik zou het zo weer doen, want ik heb in feite van mijn hobby m'n werk gemaakt. Nu ik een computer heb gekocht ga ik weer eens wat schrijven, een boek over de oude tijd in de duinen. Ik heb een doka, maak muziek en blijf lekker wonen aan de rand van de Schoorlse duinen. Kortom, een tevreden mens".

In augustus bloeit in de Schoorlse duinen volop heide, mede dankzij een aantal natuurherstelprojecten (foto: Ministerie van LNV, Directie VEB).

